

Suomi-Kerhon syyskauden retkistä toimintakertomukseen 2023

Kevätkauden retkistä vastasi Katariina Kiiliäinen

Eväsretkestä Jorma Kanervo

Retkivastaava Aulikki Tikkanen

Lokakuun 20. päivä ajelimme tutustumaan Gran Canarian saaren keskiosaan.

Teror: Terorin historia liittyy tiettyihin perustavanlaatuisiin tapahtumiin. Terorin muuttaminen uskonnolliseksi ja pyhiinvaelluskeskukseksi Gran Canarian asukkaille. Terorin merkitys maatalouskeskuksena Gran Canarian keskiosissa.

Sen kehitys syntyi 1400-luvulta lähtien, kun Virgen del Pinon kuva ilmaantui ja tarve etsiä maatalousasutuksia hedelmällisiltä mailta, joissa on runsaasti vettä. Kaupunki kehittyi muinaisen metsän alueelle, joka peitti saaren pohjoisen alueen, ja tämä kehitys liittyi tuolloin Marian omistautumisen lujittumiseen.

1500-luvun ensimmäisellä puoliskolla Terorilla oli kuvernöörien valitsema kuninkaallinen pormestari.

1600-luvulla Terorin väestö kasvoi merkittävästi. Kaupunkikehitys yhdessä Pinon neitsyen kultin leviämisen kanssa teki Terorista suuren vaurauden keskuksen, johon Gran Canarian tärkeimmät perheet alkoivat asettua ja jotka ilmensivät siellä läsnäolollaan taloudellista valtaansa ja yhteiskunnallista arvovaltaansa. Se on myös aika, jolloin ihmiset muuttivat Teroralta Amerikkaan, kuten Bernardo Rodríguez del Toro, ensimmäinen markiisi del Toro ja muinaisen kanarialaisen perheen jäsen.

1800-luku olisi Terorille ratkaiseva muodoltaan sekä poliittisesti että alueellisesti. Vuonna 1836 Terorin kaupunginvaltuusto sai poliittisen ja taloudellisen vallan, joka siihen asti oli Gran Canarian valtuuston hallussa.

Terorin historiallinen keskusta

Virgen del Pinon ilmestymisen jälkeen vuonna 1481 perustettu Teror on kaupunki, joka perustettiin kauan ennen saaren valloitusta. 1500-luvun lopulla marialaiskaupungiksi julistettu. Sen historiallisessa keskustassa on yksi Gran Canarian tärkeimmistä uskonnollisista, arkkitehtonisista ja kulttuuriperinnöistä.

Uskonnollinen ja sosiaalinen kokonaisuus, mistä löytyvät kauniit kadut, aukiot, Plaza de Pino, Plaza Teresa de Bolívar ja monumentit. Huhtikuussa 1979 basilikan ympärillä oleva alue julistettiin historialliseksi kohteeksi.

Basílica de Nuestra Señora del Pino en Teror basilikan (kirkko) julkisivu.

Nuestra Señora del Pino de Terorin basilika perustettiin seurakunnaksi vuonna 1503 ja nykyisen temppelin rakentaminen on peräisin vuodelta 1760. Temppelin taiteellinen rikkaus

ilmenee rakennuksessa, jossa on kolme puoliympyrän muotoisina kaarina toteutettua laivaa ja harjakatto. Pääjulkisivun kulmaan on rakennettu keltainen tuhkatorni. Piispa Marquinan ehdotuksesta se julistettiin basilikaksi vuonna 1916.

13. huhtikuuta 1916 Pyhä istuin myönsi Marian temppelille basilikan tittelin, samalla kun Virgen del Pino syntymä 8. syyskuuta nostettiin Gran Canarian uskovien kaksoisohjejuhlan arvoon. Tuona vuonna se alkoi jo toteutua. Neitsyt on Kanariansaarten suojeluspyhimys. Tuona syntymäpäivänä on suuret, viikon kestävät juhlat Terorissa. Osa saarelaisista kävelee tervehtimään neitsyttä noina päivinä. Virgen del Pino tuodaan ulos basilikasta ja Romeria-nimellä kulkeva tapahtuma tuottaa kaikilta saarilta yrittäjien tuotteita kirkolle. Tämä temppeli on ensimmäinen Marian temppeli, joka sai Pyhältä istuimelta basilikan tittelin Kanariansaarilla ja toinen Kanariansaarten katedraalin jälkeen.

Virgen del Pino. Se sijaitsee Nuestra Señora del Pino basilikan pukuhuoneessa Terorin kunnassa Gran Canarian saarella Espanjassa. Gran Canarian Neitsyt kruunattiin kanonisesti vuonna 1905, ja paavi Pius X. julisti hänet Kanariansaarten hiippakunnan pääsuojelupyhimykseksi vuonna 1914. (hiippakuntaan kuuluu 567 maakuntaa myös Las Palmas)

Legendan mukaan Neitsyen kuva löydettiin männyn latvasta, mistä johtuu sen nimi. Suosittu perinne kertoo, kuinka vuonna 1481 Neitsyt Marian kuva ilmestyi yliluonnollisesti männyn latvaan 8. syyskuuta. Männyn erilaiset kuvaukset Neitsyen ulkonäöstä oli tarkoitettu perinteen vahvistamiseen. Mänty oli näyttävä, vankka ja kotoperäinen yksilö, 41,75 m korkea ja 6,72 m leveä. Perinteisen tarinan mukaan kaikki tämä tapahtui Gran Canarian valloituksen aikana, joka tapahtui vuosina 1478-1483. Tällä hetkellä Nuestra Señora del Pinon kappelissa on puinen risti, joka on tehty majesteettisen Pino de las Maravillasin rungosta; Se tunnetaan nimellä Vihreä Risti. Virgen del Pino-veistoksella on suuri arvo. Se on myös yksi Kanariansaarten vanhimmista, sillä kuva on peräisin 1500-luvulta. Puuveistos on 104 cm pitkä 30 cm:n alustalla.

Terorissa on tällä hetkellä noin 12 700 asukasta. Se on Gran Canarian kymmenenneksi asutuin kunta. Pinta-ala on 25,8 m². Sukupuolen perusteella väestöstä 49 prosenttia on naisia ja 51 prosenttia miehiä. Väestö on jakautunut koko pinta-alalle, mutta tärkein asukaskeskittymä on Casco de la Villassa ja lähiöissä, kuten Barrio del Pinossa, Los Llanosissa ja El Rincónissa, joissa väkiluku on tällä hetkellä yli 60 % koko väestöstä.

Terorin maisemille on ominaista jatkuva rotkojen ja vuorten vaihtelu. 70 % sen alueesta on vuoristoista topografiaa, jonka kaltevuus on yli 30 %. Sen korkeus on 175 metriä merenpinnan yläpuolella lähimpänä rannikkoa, Barranco de Las Cerpasissa, korkeimmalle El Talayónin vuorelle San Isidrossa, jonka korkeus on

1.257 metriä. Terorin kaupunkikeskus Basilica del Pinon korkeudella sijaitsee 589 metrin korkeudessa. korkeus ja yksi sen tunnetuimmista vuorista, Pico de Osorio, 969 metrin korkeudessa.

14 % kunnan pinta-alasta kuuluu suojeltujen luonnonalueiden verkostoon. Maaseutupuisto Doramas ja Pino Santo.

Plaza Teresa de Bolívar

on yksi monipuolisen Néstor Álamon ja kanarialaisen taiteilijan Santiago Santanan Teroriin siirtomaa arkkitehtuuria muistuttavista jäljistä. Tämä pieni mutta kodikas Plaza rakennettiin vuonna 1953 helpotukseksi Plaza del Pinolle, koska pyhiinvaeltajia ja vierailijoita oli runsaasti pääasiassa festivaalien aikana. Se on saanut nimensä Simón Bolívarin vaimolta, Bernardo Rodríguez del Toron, (Marqués del Toro) 1600-luvulla Terorissa syntyneen ansioituneen henkilön ja amerikkaan muuttaneen sukulaisen mukaan. Aukiolla on Simon Bolívarin patsas.

Finca de Osoriossa asuu pieni jyrsijä, joka tunnetaan nimellä Musaraña de Osorio.

Se tunnetaan myös nimellä "nenähiiri". Se on pieni vaaraton nisäkäs, käyttää ravinnokseen etanoita, lieroja ja jopa raatoja ja elää kosteissa paikoissa. Ulkonäöltään hauraampi kuin tavallinen Kanarian saarten hiiri. Sille on ominaista lyhyemmät korvat ja jalat sekä ohuempi häntä. Vartalo on 5,5-7 cm. ja se löydettiin vuonna 1989 Finca de Osoriosta, minkä vuoksi se sai tieteellisen nimen Crocidura Osorio.

Cruz de Tejeda ja Tejeda

43,7 Km Las Palmasista

Tejedan sijaitsee Gran Canarian saaren keskellä, korkeimmassa kohdassa merenpinnasta. Aikoinaan veden ja tulivuorten purkausten vaikutuksesta maisemaan on syntynyt monumentaalisia monoliitti-basalttikivimuodostumia, joista tunnetuin on Roce de Nublo. Tätä aluetta kutsutaan Unamunoksi. Vapaasti käännettynä: kivettynyt myrsky.

Ensimmäiset merkit olemassaolevasta väestöstä Tejedassa on kolmannella vuosisadalla jKr. Luolat mukautettiin asuttaviksi. Voimme vielä löytää joitakin luolataloja joissakin kaupunginosissa, jotka on muunnettu käytettäväksi maaseutumatkailun edistämiseksi.

Tärkein esihistoriallinen asutus sijaitsee Sierra del Bentayga, valloittamaton linnoitus, josta tuli yksi viimeisistä vastarintapesäkkeistä Espanjan hyökkäykselle. Puolustus murtui 1496.

Bentayga oli uskonnollinen pyhäkkö, jossa antiikin Kanarialla harjoitettiin niiden uskonnollisia rituaaleja. Todisteena siitä että selviytyy on, että on yhä olemassa.

Tejedaa Gran Canarian eteläpuolella suojaavat pilvet, jotka tuulet pesevät pois. Pohjoisen puolella pilvet juuttuvat huipulle.. Tämä takaa puhtaan sininen taivaan lähes koko vuodeksi .Valon voimakkuuden määrästä johtuen Tejedalaiset ovat iloisia ja vieraanvaraisia. Ei ole vaikea löytää viljelijää, joka kutsuisi meitä juomaan vuohenmaitoa perinteisen Kanarian saarten gofion kera tarjoiltuna.

Vuoden keskilämpötila on noin 19 ° C ja vuotuinen sademäärä on 700 mm.On olemassa kaksi erillistä ilmasto aikaa; lämpimämpi ja kuiva kesäkuusta syyskuuhun, ja toinen kylmä ja märkä lokakuu-tammikuu.

Cruz de Tejeda

Cruz de Tejedan retkeilymaja.

Cruz de Tejedan retkeilymaja on rakennettu vuonna 1937 ja hiljattain remontoitu. Rakennus uudistettiin kunnioittaen tyypillisiä Canarian saarten taloja. Nykyään se on neljän tähden hotelli maaseudulla. Siinä on 43 huonetta ja kuuluu Paradores-hotelliketjun omistukseen. Se sijaitsee aivan rotkon reunalla, pohjoisessa San Mateon kunta ja etelässä Tejedan kaupunki, joka sijaitsee 7 km:n päässä Tejedan rististä 1560 metrin korkeudessa, erittäin kauniilla vuoristoalueella. Ympärillä mantelipuita ja puutarhoja.

Luonnollisessa ympäristössä, jolle on ominaista upeat näkymät saaren yli. Hyvällä säällä Tenerifan Teide-vuori sekä Las Palmasin kaupunki toisessa suunnassa näkyy Tejedan ristille. "La Cruz de Tejeda" on kiviristi joka on sijoitettu majoittumispaikan edessä olevalle aukiolle. Cruz de Tejeda on maantieteellinen keskus Gran Canarian saarella ja kohtaamispaikka. Merkittijä vaelluspolkuja retkeilijöille, joita käytetään edelleen päivittäin on monia.

Alueella on useita ravintoloita ja paikallisia tuotteita myynnissä, kuten Tejedan marsipaania ja bienmesabe.Kanarian Bienmesabe on valmistettu kananmunasta, raastetuista manteleista, sokerista ja raastetusta sitruunasta. Se on koostumukseltaan paksua, kermaista ja rakeista. Sitä voi syödä yksin tai vaikkapa jäätelön kanssa.

Retkellä mukana olijat saivat vapaasti valita ravintolan, jossa syö lounaan Tejedan kylässä.

Centro de Plantas Medicinales

Lääkeyrttikeskus

Tejedan Lääkeyrttikeskuksessa on tilaa 5000 neliometriä. Etsitään ja levitetään tietoa luonnon lääkekasveista. Niihin liittyy paljon uskomuksia. Suunnittelussa ovat olleet yhteistyössä, biologit, antropologit maantieteilijät, lääkärit, historioitsijat, kemistit, jne. Keskus herättää uteliaisuutta, kiinnostusta ja kannustaa vuorovaikutukseen kävijöiden kesken.

Näyttelytiloissa saamme tietää eri kasveista, niiden alkuperästä, niiden roolista yhteiskunnassa ja naisten panoksesta perinteiseen lääketieteeseen. Tiettyjä Tejedan omia tuotteita, joilla on erittäin myönteisiä vaikutuksia terveydelle, kuten Bitter Almond Oil ja Hunaja. Voit nauttia teetä pikku kahvilassa. Ulkona voit vieraila puutarhassa, jonne

on suunniteltu lepopaikka ja penkit, jossa voit ihaila luonnon kasveja, ryhmiteltynä kukkapenkkeihin niiden käytön ja ominaisuuksien mukaan.

Tejeda kylässä vietetään kukkivien mantelipuiden juhlaa, [Fiesta del Almendro en Flor](#), aina helmikuun ensimmäisenä sunnuntaina

San Mateo

oli myös ohjelmassa, mutta pienen sateen vuoksi jatkoimme matkaamme kotia, Las Palmasissa, kohti.

10. lokakuuta 2023 Arucas ja siellä sijaitseva banaanimuseo, la ReKompensa

Arucas on Gran Canarian pohjoisosassa sijaitseva kunta, jonka pinta-ala on 33,01 km². [Wikipedia](#)

Korkeus: 240 m

Pinta-ala: 33,01 km²

Väkiluku: 37 691 (2018) [Instituto Nacional de Estadística](#)

Maakunta: [Las Palmas](#)

Kaupunginosat: [Montana de Arucas](#), [Hoya de San Juan](#), [El Terrero](#)

Nähtävyydet:

-

[Parroquia de San Juan Bautista](#)

-

[Parque Municipal](#)

-

[Arucas Municipal Museum](#)

Arucas rakennettiin uudelleen vuonna 1480, kun se tuhoutui kokonaan vuonna 1478. 1400-luvulta lähtien Arucasin alueen pääviljelykasvi oli sokeriruoko. Yksi nykyisen Arucasin tärkeimmistä ominaisuuksista on sen rommitehdas. Arucasilla on kokinellin (hyönteinen) kysynnän huippu 1800-luvun jälkipuoliskolla.

Vuonna 1894 se saavutti kaupunkioikeudet, silloisen valtionhoitajakuningatar María Cristina de Habsburgo-Lorenan armosta, kasvunsa ja ahkeruutensa ansiosta.

Kun suuntaat kohti huomaamatonta Camino del Laurelia Arucasissa, et voi kuvitella, mitä löydät, kun astut sisään seuraamalla "La Rekompensa" -kylttien ohjeita. Tietenkin nimi on vihjaileva kutsu astua valtavalle istutukselle banaaniviljelmiä, jotka ovat kooltaan noin 56 500 neliömetriä, mutta muutettu kokonaan merkittävän yksityisen investoinnin jälkeen miellyttäväksi keitaaksi, jonka on määrä pitää vierailijoiden suut auki heidän tulohetkestä lähtien sen synnyttämän innostuksen ja yllätyksen vuoksi. Kätevällä parkkipaikalla, kuten pitääkin, omistajat toivottavat meidät tervetulleiksi sinne, unelmoijat, jotka toteuttivat unelmansa kaikella siihen liittyvällä. He ovat Rubén García ja Katleen Van den Bosch, mies Gran Canarialta ja belgialainen nainen, jotka eräänä päivänä visioivat suuren mittakaavan projektin tälle jättimäiselle maatilalle ja jotka eivät pysähtyneet ennen kuin siitä tuli totta, ei ilman suuria fyysisiä vaivaa ja taloudellista. Siellä asuvien runsaiden banaanien valikoimaan, joita molemmat ovat keränneet monista planeetan kohdista, on lisättävä haciendasta löytyvä eksklusiivinen majoitus, jossa on kolme huonetta ja suuri keskuspatio. äskettäin perustettu kokous- ja tapahtumahuone; erilaisia ulkoilmaympäristöjä kaikenlaisiin tapahtumiin, kuten konferensseihin, häihin tai liiketapaamisiin, joista on näkymät siniselle merelle ja tuolle muulle banaanipuumerelle, jonka yhdistelmä heijastaa Kanarian maisemaa parhaiten; banaanille omistettu museo, ainoa Gran Canarialla, sekä myymälä, jossa on paikallisia tuotteita ja itse istutuksen

tuotteita

Banaanipuiden joukossa Rubénin ja Katleenin ohjaamalla reitillä intohimo, jolla he kuvailevat jokaista lajiketta ja jokaista nurkkaa, antaa jo vihjeitä siitä, ettei siellä ole pelkkää bisnestä. Ennen kaikkea on intohimoa. "Tällä hetkellä meillä on 25 banaanilajiketta, Kanariansaarilla ei ole ketään, jolla olisi jotain sellaista. Ne tulevat Havaijilta, Martiniquelta, Kuubasta, punainen banaani, sininen, omena, myyrä, rukoileva käsi..." selittää omistajat, jotka tuottavat noin 400 000 kiloa banaaneeja.

"Yksi asia on museo, joka toimii paremmin ja paremmin, ja toisaalta tapahtumakysymys, jossa olemme pandemian jälkeen pitäneet monia häitä. Haluamme antaa tälle teemalle käänteeseen "La Rekompensa Experience" -elämyksellä, jossa on haute cuisine, banaanituotteet ja ennen kaikkea pariskunnan elämys. Anna heidän olla täällä kolme päivää yhden sijasta, saada hierontaa banaanipuiden keskellä, romanttinen illallinen istutuksen nurkassa, mukaan lukien seremoniatuolit, chill out setti. Lyhyesti sanottuna premium-paketin tekeminen, tavallisesta poikkeava", Rubén ja Katleen kuvailevat innostuneesti.

Toki siihen on mahdollisuuksia ja paljon muutakin. Etuoikeutettu ympäristö kutsuu kokemaan elämäkokemuksen, joka on vaikea unohtaa, ja täällä pienimmistäkin yksityiskohdista huolehditaan. Kun juttelen heidän kanssaan, valtava joukko turisteja saa opastetun kierroksen La Rekompensassa, samalla kun he oppivat banaaniviljelmän historiaa, sen merkitystä Kanarian taloudelle tai siellä tehtävää kovaa työtä. "He tulevat turistialueilta, joita täällä tarjoamamme houkuttelevat, ja totuus on, että he kaikki lähtevät innostuneina." Tämä

tila on avoin yleisölle, jotta he voivat oppia omakohtaisesti banaanin historiasta ja päättyy myös myymälässä tarjottavien tuotteiden maisteluun.

Rekompensan nimi on sen lisäksi, että se on nyökkäys Rubénin ja Katleenin nimikirjaimiin, mutta se on "palkinto työstämme, se on unelma". Olemme kuvitelleet sen ja olemme tehneet siitä totta, hän korostaa tyytyväisenä hyvin tehdystä työstä. "Kun se ei ollut meidän, hiipimme sisään ja astuimme sisään ikkunasta visualisoidaksemme, mikä on todellisuutta tänään. Pyrkimys palkitsee aina, hän huomauttaa. Molemmat ovat kategorisesti samaa mieltä siitä, että "ilahduttavinta on nähdä vierailijoiden iloiset kasvot lähtiessäsi tai morsiamen ja sulhasen ja heidän vieraidensa iloiset kasvot häiden päätyttyä. Tai myös yrityksiltä, jotka ovat valinneet meidät ja tulevat ulos yllättyneinä ja iloisina. Se on korvaamaton."

El esfuerzo siempre tiene su recompensa», "Yrityksellä on aina palkintonsa"

Van desde Hawái, Martinica, Cuba, platáno rojo, azul, manzano, topocho, la mano que reza...käsi joka rukoilee...nämä siis banaanilajikkeita.

Lounaan söimme Suomi-Kerhon retkeläisille räätälöidyn buffet-lounaan El Bulevar ravintolassa.

22.11 Oli vuorossa Eväsretki. Siitä kirjoittanee Jorma Kanervo, sen retken vastaava.

15.12 Galdar ja Puerto del Nieves, Arkeologinen alue el Máipes

Gáldar

Gáldarin kaupunginvaltuusto kaunistaa jo joulua! Nicolás Mederos Díazin johtama puistojen ja puutarhojen osasto on jo saanut päätökseen noin 4 000 joulutähden (Flor de Pascua) ja muiden joulukukkien istutuksen koko kaupungin keskustaan.

Huvimajat, mediaanit, istutuslaatikot, kukkaruukut, kukkapenkit ja Plaza de Santiago, muiden muassa, ovat jo peitetty kukilla antamaan väriä historialliseen keskustaan ja sen eri sisäänkäynteihin.

Gáldar sijaitsee Gran Canarian pohjoisrannikon läheisyydessä. Matkaa Las Palmasista 27 kilometriä. Asukkaita on 24.209 (vuonna 2014) ja pinta-ala on 62 neliökilometriä.

Kaupunki on tulivuori Pico de Gáldarin (434 metriä) juurella. Kunnan merenranta ja satama on Sardina del Norten kylässä.

Noin kaksi kilometriä pohjoiseen on tärkeä arkeologinen nähtävyys, 1000-luvulta peräisin oleva Túmulo de la Guancha -hautausmaa. Se löydettiin arkeologisissa kaivauksissa vuonna 1936 ja sinne on haudattu 42 kuninkaallista. Haudat on tehty laavakivistä.

Kunnan nimi oli guanchien aikaan Agaldar, joka tarkoittaa kuninkaallista kaupunkia. Silloin se oli koko Gran Canarian pääkaupunki. Nykyään alueella on runsaasti arkeologisia löydöksiä ja nähtävyyksiä. Espanjalaiset valloittivat kaupungin vuonna 1484 ja nimesivät sen Gáldariksi. Viimeisin kuningas oli Tenesor Semidán (joka myöhemmin tunnettiin nimellä Fernando Guanarteme). Gáldarissa on paljon guanchien perintöä kunnioittavia kadun- ja paikannimiä.

Kaupungin keskellä on **Plaza de Santiago** ja sen reunalla kaksitorninen kirkko, Pyhän Jaakon kirkko. Guanchien aikaan paikalla oli kuninkaallinen palatsi ja guanchien uskonnollinen rakennus. Ensimmäinen, yksinkertainen Pyhän Jaakon kirkko, valmistui vuonna 1496. Nykyinen kirkko on barokki- ja uusklassismityylien sekoitus. Sen rakentaminen alkoi vuonna 1778, mutta se saatiin valmiiksi vasta 1824, Pyhän Jaakon päivän juhlaan 24. heinäkuuta. Varsinaisesta Pyhän Jaakon päivästä, heinäkuun 25. on tullut pyhiinvaelluspäivä, jolloin tämä Gáldarin kirkko on pyhiinvaelluskohde. Gáldarin kirkko on Kanarian saarten ainoa jakobiininen kirkko. Viimeisin paavin antama siunaus kirkolle on peräisin vuodelta 1992. Kirkossa on vihreäkivinen kaste-allas 1500-luvulta, jonka äärellä myös monet käännytetyt guanchitkin kastettiin kristinuskoon, ja Kristuksen ja Neitsyt Marian patsaat, molemmat José Luján Pérezin tekemiä.

Saman aukion toisella laidalla on kaupungintalo, jonka sisäpihalla on saaren vanhin drago (istutettu vuonna 1718). Talossa on myös turisti-info (saatavilla karttoja ja muuta materiaalia).

Kaupungintalon vieressä on kaupunginteatteri (rakennettu vuonna 1912).

Muutama kymmenen metriä kaupungintalolta on Gáldarin suurin nähtävyys eli **El Museo y Parque Arqueológico Cueva Pintada**. Paikalla on ollut guanchi-kylä, jonka löysi gáldarilainen maanviljelijä vuonna 1873. Kylän asumusten seinissä olleet geometriset maalaukset ovat ainutlaatuisia. Kylän arvioidaan olleen asuttuna 5. vuosisadalta aina 1500-luvulle. Alueen arvoa ei pitkään aikaan ymmärretty. Konservointitöitä tehtiin vasta vuosina 1970-1974, mutta paikka jouduttiin sulkemaan yleisöltä vuonna 1982. Suuri osa maalauksista alkoi tuhoutua. Museo avattiin uudelleen vuonna 2006. Suurin nähtävyys on Cueva Pintada eli maalattu luola, joka näytetään vain hyvin rajallisen ajan eikä sitä saa valokuvata. Kierroksella voi tutustua asumuksiin, joita on yhteensä yli 30

22.12, 23.12 ja 26.12.2023 järjestin kolmelle kahdeksan hengen ryhmälle elämysmatkailun luolasaunaan Moyassa. Ensimmäisen retken ohjasi Aliisa Moisio, toisen Merja Häkkinen ja viimeisen Silvi Haasma (itse podin koronavirusta).

Moyassa on upea hehtaarin kokoinen tila, johon kuuluu kuusi luolaa. Yrittäjäpariskunta on luonut sinne matkailuyrityksen. Kahteen luolaan on rakennettu puulämmitteiset saunat. Saunat on paneloitu ja lauteilla on laudeliinat ja jokaiselle kylpöijälle on huovutetut saunahatut saunomisen ajan käytettäväksi. . Ihanat löylyt kruunaa eucalyptus vastat, joiden eteerisessä tuoksussa on hyvä nauttia saunomisesta. Välillä voi pulahtaa vuoriston kylmään altaaseen tai porealtaaseen. Naisten saunavuoro puolitoista tuntia, samoin miehille. Emäntä on laittanut naposteltavaa vuoroaan odottaville.

Luolastossa on Bodega eli viinikellari. Omistaja esittelee oman tilan hedelmistä valmistettuja viinejä ja konjakkia. Maistiaisiakin on tiedossa.

Iltapäivän aterialla on juustokeittoa, kotitekoisia sämpylöitä ja salaattia. Jälkiruuaksi haudutettua teetä sekä omena- tai joku muu hedelmäpiirakkaa. Saunan jälkeen ateria nautitaan ulkona katoksen alla ihailen Moyan upeaa maisemaa.